

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/861/2015
Identifikačné číslo spisu:	5408204433
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5408204433.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ I., bývajúceho v X. 2/ C., bývajúcej v P., zastúpenej opatrovníkom žalobcom 3/, 3/ C., bývajúceho v K., 4/ S., bývajúcej v C., všetci zastúpení JUDr. Petrom Machajom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 47, proti žalovanej Mgr. C. bývajúcej v T., zastúpenej JUDr. Antonom Slamkom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1735/29, o určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 7 C 92/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2015 sp. zn. 8 Co 417/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom (v poradí druhým) z 2. apríla 2014, č.k. 7 C 92/2008-408 určil, že do dedičstva po nebohom I., narodenom X. I. XXXX, zomrelom X. S. XXXX, naposledy bytom X., patria nehnuteľnosti:

- pozemok zapísaný na liste vlastníctve č. XXXX pre katastrálne územie X. pod A parc. reg. E evidované na mape určeného operátu, parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 384 m², pod B11 zapísané na meno žalovanej v podiele 1/3 účasti v pomere k celku,

- pozemky zapísané na liste vlastníctve č. XXXX pre katastrálne územie X. pod A parcela reg. E evidované na mape určeného operátu, parcela č. XXXX/X - záhrady o výmere 1067 m², parcela č. XXXX/X - záhrady o výmere 19 m², parcela č. XXXX/X - záhrady o výmere 10 m², pod B8 zapísané na meno žalovanej v podiele 2/3 účasti v pomere k celku. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

Ako prejudiciálnu otázku súd riešil existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Uviedol, že naliehavý právny záujem je v prejednávanej veci daný

tým, že je potrebné vytvoriť pevný základ právneho vzťahu rozhodnutím, ktorým bude posúdené vlastníctvo sporných nehnuteľností a predchádzať ďalším sporom a poukázal aj na duplicitu existujúceho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, o ktorej môže rozhodnúť len súd. Mal preukázané, že pôvodní pozemnoknižní vlastníci I. a C., rod. G., darovacou zmluvou registrovanou Štátnym notárstvom v Dolnom Kubíne pod č. L., darovali svojmu synovi I. ml. svoj domový majetok zapísaný v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX, parcela č. XXXX, dom č. XXX, dvor, maštal', záhrada v celosti. Z rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 6 C 447/86 zistil, že v tomto konaní súd určil, že žalobkyňa C. je vlastníčkou tej časti parcely XXXX, EN č. XXXX a č. XXXX/X, ktorá je na geometrickom pláne označená dielmi 1 (284 m²) a dielom 2 (50 m²) a vlastníčkou tej časti pozemnoknižnej parcely č. XXXX, ktorej v EN zodpovedá parcela č. XXXX/X o výmere 423 m² a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, keď v odôvodnení konštatoval, že plot medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ bol urobený už v roku 1952 a vtedy aj došlo k odkúpeniu časti pozemnoknižnej parcely XXXX právnymi predchodcami žalovaných od právneho predchodcu žalobkyne a zároveň konštatoval, že nebolo preukázané, že by žalobkyni patrila z parcely XXXX aj časť v šírke 2 metre od odkvapu jej zadných stavov, nakoľko už v starom pozemnostnom hárku aj v katastrálnej mape bola hranica vyznačená rovnobežne so zadnými stavmi. Súd prvého stupňa uviedol, že právni predchodcovia žalobcov a žalovanej v minulosti uzavreli rôzne neformálne zmluvy a dohody, ktorými si navzájom usporiadali vlastnícke vzťahy, ale predovšetkým pozemky, ktoré sú predmetom sporu, boli ohradené minimálne v takejto hranici už od 50 - tých rokov, takto tieto pozemky užívali aj rodičia poručiťľa I., ktorí mu darovali rodinný dom aj s už ohradenými pozemkami a tento od roku 1957 uvedené nehnuteľnosti užíval. Poukázal na skutočnosť, že pozemky tvoriace dvor a záhradu sú spôsobilým predmetom vydržania, držba žalobcov a ich právnych predchodcov bola oprávnená, bola u nich dobrá viera, že im tieto pozemky patria, keď táto bola založená darovacou zmluvou z roku 1957, registrovanou štátnym notárstvom a bola spôsobilá vyvolať u I. presvedčenie, že mu uvedené pozemky patria a trvala stanovená doba 10 rokov. Na tejto skutočnosti nič nemení ani fakt, že v rámci ROEP došlo k tomu, že na nových listoch vlastníctva (LV č. XXXX, č. XXXX, k. ú. X.) bolo zapísané spoluvlastnícke právo žalovanej k sporným nehnuteľnostiam. Súd prvého stupňa uzavrel, že novovytvorené parcely, ktoré sú predmetom sporu, boli v 20. storočí vždy identifikované tak, že boli vytvorené z parcely č. XXXX a boli v užívaní žalobcov, resp. ich právnych predchodcov a určil, že patria do dedičstva po nebohom I.. Rozhodnutie o trovách konania si vyhradil na samostatné rozhodnutie.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovanej rozsudkom z 27. februára 2015 sp. zn. 8 Co 417/2014 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a ako vecne správny ho v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Konštatoval, že skutkové závery súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu, sú vecne správne a súd prvého stupňa vec i správne právne posúdil. Na zdôraznenie správnosti svojho rozhodnutia dodal, že podľa doplnku znaleckého posudku č. XX/XXXX z 1. októbra 2013, sporné pozemky boli vytvorené z PK parcely č. XXXX, keď správnosť znaleckého posudku č. XX/XXXX a jeho doplnku potvrdzuje i geometrický plán č. XXX-XXX-XXXX-XX z 27. marca 1986, ktorý bol podkladom pre rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 6 C 447/86 z 21. mája 1987 a ktorým bolo určené vlastnícke právo právnej predchodkyni žalovanej. Uviedol, že ak by právnej predchodkyni žalovanej C. v skutočnosti patrilo viac z parcely PK č. XXXX (ako to teraz tvrdí žalovaná), určite by v konaní sp. zn. 6 C 447/86 žiadala priznať vlastníctvo i k ďalšej ploche. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že titulom poručiťľa, na základe ktorého nadobudol vlastnícke právo k sporným pozemkom, je darovacia zmluva L., ktorou poručiťľ nadobudol v celosti od svojich rodičov okrem iného aj parcelu č. XXXX, z ktorej boli sporné pozemky vytvorené. O trovách odvolacieho konania uložil rozhodnúť súdu prvého stupňa s poukazom na § 224 ods. 4 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná, v ktorom navrhla napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Odňatie možnosti konať pred súdom videla dovolateľka v tom, že okresný súd neprihliadol na predložené dôkazy, v dôsledku čoho nemohol byť správne zistený skutkový stav veci a nevyvodil správny právny záver. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci.

Žalobcovia vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie zamietnuť. Uviedli, že v konaní nedošlo k vadám uvedeným v dovolaní, keď súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu a umožnil účastníkom sa k vykonanému dokazovaniu vyjadriť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovoláním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok dovolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namietala alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalovaná procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalovaná v dovolaní výslovne namietala vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ktorá mala spočívať v tom, že okresný súd neprihliadol na predložené dôkazy, nezistil správne skutkový stav veci a vec nesprávne právne posúdil.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods.1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.).

Po preskúmaní obsahu spisu dovolací súd nezistil žiadne porušenie procesných predpisov zo strany súdov nižšieho stupňa, ktorým by došlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom. Dovolateľka svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nezaložila na tvrdení, že súdy jej odňali, či upreli niektoré z jej procesných oprávnení priznaných jej občianskym súdnym poriadkom, ale namietala vady súvisiace s dokazovaním, ktoré podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu nie sú považované za odňatie možnosti konať pred súdom.

Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď R 125/1999). Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok (len) neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), ktorá však zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď R 37/1993 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011). Tzv. iná procesná vada (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedená) je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), úspešne však môže byť uplatnená iba v procesne prípustnom dovolaní, čo však nie je prípad tejto pojednávanej veci.

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalovaná v dovolaní tiež naznačuje, nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. V prípade nesprávnosti hodnotenia dôkazov nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď R 42/1993, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 1 Cdo 18/2011, 3 Cdo 268/2012, 4 Cdo 314/2012, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 104/2010, 7 Cdo 248/2012).

Pokiaľ žalovaná namietala, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

Obsah dovolania svedčí o názore dovolateľky, že k procesnej vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. došlo v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené a ňou uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil na zistený skutkový stav správny právny predpis a či ho aj správne aplikoval, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad ale v danej veci nejde.

Keďže v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p., a iné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené, najvyšší súd dovolanie žalovanej v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov tohto konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). V danom prípade, vychádzajúc z procesnej situácie a obsahu vyjadrenia k dovolaniu, dovolací súd dospel k názoru, že trovy súvisiace s podaním tohto vyjadrenia nie sú trovami potrebnými na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, preto ich náhradu žalobcom nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.